

A múltat a jelenbe, a jövőbe örökítsd – ez Feil József, Dodó bácsi mottója, aki létrehozott egy kis skanzenet Csámpán. Ez alkalommal őt kérdeztük: jó napot, mi újság?

8. oldal

Paksi Hírnök

XXXIII. évf. 17. szám

ALAPÍTVÁ 1989-BEN

2024. szeptember 13.

PAKSI HANGULATOK
Szőlő, bor, ősz

Költségvetés-módosítás a rendkívüli ülésen

Fotó: Babai István

A város költségvetése volt napirenden az augusztus 29-én megtartott rendkívüli képviselő-testületi ülésen. Szabó Péter polgármester utalt arra a korábbi testületi döntésre, amit az adóelvonásról szóló kormányrendelet kapcsán hoztak meg, és amely szerint egymillió forintot meghaladó új kötelezettségvállalásokat nem tehet az önkormányzat saját hatáskörben, kizárólag a képviselő-testület hozzájárulásával. Ilyen a gyermek-étkeztetés is, így ahhoz, hogy szeptember

2-től az önkormányzat biztosítani tudja a gyermekek étkeztetését, és meg tudják kötni a szerződést a leendő szolgáltatóval, szükségessé vált a költségvetési rendelet módosítása. Emellett a villamos energia beszerzése, valamint a *Paks város fejlesztése* című projekt folytatása és a helyi adórendszert vizsgáló munkacsoport tevékenységének finanszírozása is indokolta a rendeletmódosítást, amit egyhangú döntéssel elfogadott el a képviselő-testület.

-se-

Megújuló buszmegállók

Felújították a Fehérvári úton a sportpályánál lévő autóbusz-megállót, a műszaki átadást augusztus 29-én tartották. A beruházásban új térkő burkolatot, szegélyt, lépcsőt épített a kivitelező DC Dunakom Zrt., a buszmegálló akadálymentesítéséhez pedig rámpát. A szintkülönbségek áthidalására paliszád fal létesült, a csapadékvíz-elvezetést a járda mellett új rácsos folyóka biztosítja. A buszmegálló biztonságos használatát emellett új korlátok segítik. Ugyanezen a napon megkezdték az *ideiglenes buszmegállók helyek kialakítása* elnevezésű munka műszaki átadását is. A beruházásban hét helyen a nemrégiben kijelölt, de szilárd burkolattal még nem ellátott buszmegállók peronjait térkő burkolattal látta el a kivitelező DC Dunakom Zrt., és minden megállóhoz hulladékgyűjtő edényt helyeztek ki. Az érintett buszmegállók: Zsíros köz – ESZI parkoló, Pollack Mihály utca – Gyár utcánál kelet felé, Pollack Mihály utca – Gyár utcánál nyugat felé, Pollack Mihály utca – Móra Ferenc utcánál kelet felé, Pollack Mihály utca – Móra Ferenc utcánál nyugat felé, Kishegyi út – Zápor utca nyugat felé, Kishegyi út – Domb utca kelet felé. A sportpályánál lévő buszmegálló felújítására nettó hatmillió, a buszmegállók peronjain végzett munkálatokra pedig nettó négy millió forintot fordított az önkormányzat.

-gy-

Október közepéig kérhetik a tűzifát

Évek óta biztosít Paks Város Önkormányzata szociálisan rászoruló családoknak tűzifát rendkívüli települési támogatásként. A szociális tűzifa támogatás iránti kérelmeket 2024. szeptember 1. és október 15. között lehet benyújtani a Paks Város Polgármesteri Hivatal humán osztályának szociális csoportjához. A kérelmet háztartásonként egy fő, egy alkalommal adhatja be. A támogatásra jogosultság feltétele, hogy a kérelmező háztartásában az egy főre jutó havi jövedelem nem haladhatja meg a szociális vetítési alap összegének 450 százalékát,

azaz a 128.250 forintot, a gyermekét egyedül nevelő szülő és egyedül élők esetén pedig az 500 százalékát, azaz a 142.500 forintot. A támogatás mértéke egy-három fős háztartás esetén 15 mázsa tűzifa, három főnél nagyobb háztartás esetén pedig 20 mázsa. Kérelmnyomtatványt és további információt a hivatal ügyfélszolgálati irodájában lehet kérni, illetve a nyomtatványt letölthető a paks.hu oldalon a Hivatal/E-Ügyintézés fül alatt. A szociális tűzifa kiszállítása október 17-től december 13-ig tart majd.

-kgy-

Új útburkolatot építettek az utcában

Immár rendezett aszfaltburkolaton közlekedhetnek a Radnóti Miklós utca lakói Dunakömlődön: négyszáz méter hosszúságban és három méter szélességben újult meg az útszakasz. Az útfelújításon kívül tartalmazta a projekt a csapadékvíz-elvezetés rendezését és a kocsibeállók átalakítását is. Spiesz József, a településrész önkormányzati képviselője a műszaki átadás indulásakor úgy fogalmazott, hogy a beruházásnak köszönhetően jóval komfortosabbá vált Dunakömlőd ezen része, mind a kerékpárosok, mind pedig az autósok dőc-

gés nélkül haladhatnak végig az új aszfaltburkolaton. A kivitelező MATTGEO Kft. eredetileg mintegy 150 napos határidővel, október közepére vállalta a munka befejezését, ám ennél jóval hamarabb készre jelentették a beruházást. Minden egyes munkafolyamatnál igyekeztek a lehető legkisebb mértékben zavarni a lakosokat, az esetleges útlezárásokról, forgalomkorlátozásokról időben adtak tájékoztatást a szakemberek. Az útrekonstrukció önkormányzati beruházásban valósult meg nettó 139 millió forintból.

-lk-

Igyekeznek csökkenteni a zajt, a port az ötszáz lakásos Léna lakópark építése során

Sikeres egyeztetést folytatott a Léna lakópark építetőjével Heringes Anita, Paks megválasztott polgármestere és Kudorné Szanyi Katalin, az ötös körzet önkormányzati képviselője, amelynek során tolmácsolták a lakók észrevételeit. A kivitelezői konzorcium részéről ígéretet tettek arra, hogy csökkentik a portherelést, új útvonalat jelölnek ki a teherautóknak, és megkérlik az alvállalkozókat, hogy alacsonyabb sebességgel haladjanak a teherautósok a lakóövezetben.

Nemrégiben felvételeket tett közzé a kivitelező a készülő Léna lakóparkról. Az Épkar Zrt., a West Hungária Bau Kft. és a Magyar Építő Zrt. közös munkájával három lakótömb épül Pakson a Pollack Mihály utcától északra fekvő területen.

A munkálatok a képviselő-testület legutóbbi rendkívüli ülésén is szóba kerültek, ahol Kudorné Szanyi Katalin, az ötös körzet önkormányzati képviselője elmondta, hogy a lakókat zavarja a por, a teherautók útvonala és sebessége. Ennek kapcsán Heringes Anita, Paks megválasztott polgármestere és a körzet képviselője felvette a kapcsolatot a kivitelezővel. Az egyeztetésen a kivitelező ígéretet tett arra, hogy számos dolgon változtatnak.

Kudorné Szanyi Katalin elmondta, a legfontosabb változás az lesz, hogy átterelődik a teherforgalom az úgynevezett mélyút felé eső részre. Azt ígérte az építető, hogy útburkolatot fog kapni a szakasz egészen a Gesztenyés utcai becsatlakozásig. Továbbá megrendelték az úttestek locsolását, ami szintén fontos lépés, hiszen ezáltal csökken a por-

Fotó: magyarepito.hu

terhelés mértéke. A körzet képviselőjének tájékoztatása szerint ígéretet kaptak arra is, hogy a Pollack Mihály utca felőli kerítésre sűrű szövéssű szövehálót helyeznek ki, ami szintén csökkenti a lakásokig eljutó port mennyiségét. Továbbá arra, hogy felhívják az alvállalkozók figyelmét a tehergépjárművek sebességének csökkentésére.

Az egyeztetésen szó volt a kivitelezéshez fűződő kommunikációról is. Heringes Anita megválasztott polgármester arról tájékoztatott, hogy a Léna lakóparkot építető projektég ígéretet tett arra, hogy minden olyan esetben, amikor nagy hanggal, zajjal vagy

porral járó munka van, vagy munkaidőn kívül történik munkavégzés, jelezni fogják. A leendő városvezető ezt követően tájékoztatást ad a lakosoknak.

Ahogy arról korábban írtunk, a három lakótömbben összesen ötszáz lakás épül. Az egyes épületek különböznek majd egymástól a látványtervek alapján. A leendő lakók parkolását mindhárom tömb esetében pinceszinti mélygarázs biztosítja majd, a tömbökben üzlethelyiségeket is kialakítanak majd. A kivitelezés befejezésének határideje 2025 negyedik negyedév.

Lovász Krisztián

Paksi Hírnök

Megjelenik kéthetente, 4550 példányban

Kiadja a TelePaks Médiacentrum Nonprofit Kft.

Főszerkesztő: Dallos Szilvia

Szerkesztőség: Paks, Dózsa György út 51-53.

Email: paksihirnok@gmail.com

Telefon: 75/830-380

Nyomda: ATOMIX Kft. Nyomdaüzem

Hirdetésfelvétel: paksitv@paks.hu, paksihirnok@gmail.com

ISSN 0865-560X

Következő megjelenés: 2024. szeptember 27.

HIRDETÉSI TARIFÁK A TELEPAKS KÉPŰSÁGBAN

KÖZLETTI HIRDETÉSI ÁRAK

A megjelenés ideje	nettó ár	bruttó ár
1 nap	900 Ft	1.145 Ft
1 hét	4.200 Ft	5.335 Ft
2 hét	7.600 Ft	9.650 Ft
1 hónap	12.800 Ft	16.255 Ft
4 hónap	50.000 Ft	63.500 Ft
7 hónap	85.000 Ft	107.950 Ft
1 év	112.500 Ft	142.875 Ft

LAKOSSÁGI HIRDETÉSI ÁRAK

A megjelenés ideje	nettó ár	bruttó ár
1 nap	400 Ft	510 Ft
1 hét	1.300 Ft	1.650 Ft
2 hét	2.400 Ft	3.050 Ft
1 hónap	3.800 Ft	4.825 Ft

További információ: paksitv@paks.hu

Falfestmény tükrözi az óvoda szellemiségét

Falfestmény készült a Paksi Benedek Elek Óvoda Kishegyi úti tagóvodájában. Az épület egyik udvarra néző homlokzatát díszítő alkotás a gyermekintézmény pedagógiai programját tükrözi.

Fotó: Molnár Gyula

A Kishegyi úti tagóvoda pedagógiai programjának középpontjában a művészetek eszközeivel történő óvodai nevelés áll. Az intézmény ezt falfestmény formájában jelenítette meg az óvodaépületen, aminek megvalósulását a közreműködő művészek munkája mellett önkormányzati forrás és szülői támogatások is segítették.

Tóth Zoltánné, a tagóvoda nyugalmazott vezetője szerint az óvodában dolgozó óvodapedagógusoknak fontos, hogy a gyermekek úgy érezzék magukat az intézményben, mint ha mindig az élet napos oldalán járnának. A festményen keresztül szeretnék ezt az érzést az emberek felé is közvetíteni. Kiemelte, hogy azért került központi helyre a festményen egy óvónő könyvvel a kezében, mert a mese jelenti az óvo-

dai lét gyökerét. A mese mellett azonban jelen kell lennie a zenének, a néptáncnak, a mozgásnak, a festésnek, rajzolásnak. Az óvoda pedagógusai természetesen nem szeretnék művészt nevelni minden kisgyermekből, de azt igen, hogy mindennapjait áthassa a művészet.

Hollandusné Bíró Anettnek, a Paksi Benedek Elek Óvoda intézményvezetőjének legfőbb célja, hogy mindenki derűsen és felszabadultan élje meg a mindennapokat az óvoda tagintézményeiben. A klíma-orientált szervezetfejlesztést helyezi előtérbe, miszerint ha a

kollégák jól érzik magukat, akkor ezt közvetítik a gyerekek felé. Ha pedig a gyermekek derűsek és boldogok, emellett különböző színes tevékenységek állnak a rendelkezésükre, akkor ők is és a szülők is elégedettek lesznek.

Ruff Anita

Már nincs várólista a Bóbita bölcsődében

Szeptembertől két új csoportot nyitottak a Paksi Bóbita Bölcsőde Ifjúság úti épületében a fenntartó önkormányzat döntése alapján. Lukácsi-Magyar Melinda, a Paksi Bóbita Bölcsőde vezetője arról tájékoztatott, hogy 26 paksi kisgyermeket tudtak fogadni a két csoportban, így a két telephelyen – Kápolna utca és Ifjúság út – működő intézmény immár 130 férőhelyesre bővült. Ezzel a lépéssel egyrészt megszűnt az évek óta fennálló férőhelyhiány, sőt jelenleg két üres férőhely van a bölcsődében, másrészt munkahelyterem-

tes is megvalósult, hiszen négy kisgyermeknevelővel és egy bölcsődei dajkával kellett bővíteni a dolgozói létszámot. A bölcsődei ellátást dolgozó, a munka világába visszatérő szülők vehetik igénybe nulla és három év közötti gyermekeik számára, de előfordul, hogy szociális, gyermekvédelmi okok miatt vesznek fel kisgyermeket. Lukácsi-Magyar Melinda elmondta azt is, hogy a paksi intézménybe jellemzően másfél, kétéves korú gyermekeket iratnak be szüleik.

-emma-

Megjelent a KRÉTA az óvodákban is

Nagy változást hoz az óvodák életébe az oviKRÉTA, amit szeptember elsejétől kötelező használniuk. A KRÉTA, vagyis a Köznevelési Regisztrációs és Tanulmányi Alaprendszer nem új keletű, az oktatási intézményekben 2016 óta használják. Az online rendszer óvodai bevezetésének célja, hogy segítse a gyermekekkel és óvodai alkalmazottakkal kapcsolatos adminisztratív feladatokat. 2025. január 1-től a szülőknek is lesz hozzáférésük az online rendszerhez, így elérik majd például a gyermekük fejlődéséről szóló dokumentumo-

kat. Szeptembertől új az óvodák életében a teljesítményértékelés is, az ezzel kapcsolatos adatokat szintén a KRÉTA rendszerben kell majd rögzíteni. A gyakorlatokat kivéve minden óvodapedagógust évente látogatni kell, majd egy szempontsor alapján ön- és vezetői értékelés történik, amely a bérek differenciálásának alapját adja. Paks Város Önkormányzata munkaadások kialakításával támogatta a város óvodáit, így az új rendszer használatához minden szükséges informatikai eszköz rendelkezésükre áll.

-ra-

Pakson találtak otthonra

Rendkívül közvetlen, szüntelenül mosolyog, azonnal otthon érzi magát bárhol. Mint kiderül, családjukban ez teljesen általános. Mihail Vityebszkij – a JSC ASE főosztályvezetője – és felesége nyolc éve költöztek Paksra. Remekül érzik magukat, éppen ezért nem átmeneti otthonként tekintenek a városra.

– Az nem jó, bejövő áru átvétellel foglalkozunk, dolgozunk látástól vakulásig – mondja Mihail Vityebszkij, a JSC ASE főosztályvezetője az időpont-egyeztetéskor, s csak mosolyog a választékos magyarsága okozta meghökkenésen. 2016. június 1-jétől dolgozik az új atomerőművi blokkok építésén, logisztikai szakértőként kezdett, két éve főosztályvezető. Gyermekeik, ha nem is itt születtek, de Pakson nevelkednek. A Liget lakóparkban ülünk le beszélgetni, ahol élnek. Az ott játszó egyik fiúcskáról, akivel az interjú előtt szóba elegyedünk, kiderül, hogy Mihail fia. Andrej most kezdi az iskolát, tökéletesen beszél magyarul. Kishúga, a kétéves, szintén csupa mosoly Alina édesanyjukkal érkezik. Szemmel láthatóan nem helyén való feltenni a kérdést, hogy miként érzi magát egy férje oldalán idegen országba költöző orosz feleség. Nóra magyar. Illetve – ahogy a téves feltételezésen jót derülő Misa mondja – magyarországi sváb menyecske. Hamar fény derül a család fő kiváló nyelvtudásának hátterére is:

bár a Szovjetunióban, a mai Ukrajna területén született, szűk negyven évének nagy részében Magyarországon élt.

Orosz-ukrán édesapja a volt szovjet nagykövetségen dolgozott, majd vállalkozóként tért vissza Magyarországra. Misa tizenhat évig élt Budapesten, majd Kecelen. Ott ismerte meg feleségét. – Abszolút jó érzésekkel jöttem Paksra, nem volt bennem semmilyen visszatartó erő. Az volt a cél, hogy a férjem érvényesülni tudjon. Én ebben szerettem volna támogatni – fogalmaz Nóra, aki vállalkozóként, grafikai tervezőként dolgozott.

Fotó: Babai István

Pakson abszolút megtalálták a helyüket, a várost szeretik, mert gyerekekkel jó itt élni.

– Rögtön családot alapítottunk, ezért én ezt az oldalt vettem számításba. Sok lehetőség van a gyerekek fejlesztésére, különösen a sportban, ami számunkra fontos. Rengeteg a játszótér, gyalog és kerékpárral gyakorlatilag minden elérhető – sorolja az előnyöket. Hozzáteszi, a Liget lakópark közössége jó, az itt élő orosz hölgyek egyrészt hamar befogadták, másrészt a magyar nyelv gyakorlása miatt szívesen keresik a társaságát. Ő még nem beszél oroszul, de nagyon sok mindent megért, a férje és kislánya – mint megjegyzi – már nem tudnak szövetkezni ellene. A gyerekekkel ő magyarul, édesapjuk viszont oroszul beszél. Egyetértenek abban, hogy ahány nyelv annyi ember, azaz abszolút előny a többnyelvűség. Ez egyébként a gyerekek természetében is megnyilvánul: nyitottabbak, elfogadóbbak az átlagosnál.

Mihail is komfortosan érzi magát Pakson. Legtöbb idejét a munka és a gyerekek kötik le, de ahogy magát jellemzi, nem tud a fenekén megmaradni, egy dolgot nem tud elviselni, ez pedig az unalom. Gerjenbe jár focizni, egyik évben a Megye III.-ban szerepeltek. Csapatársaival elvégezték a negyvenórás önkéntes tűzoltótanfolyamot, és csatlakoztak a Fadd Nagyközségi Tűz-

tó Egyesülethez. Munkában is nyughatatlan. Folyton tanul, képezi magát. Kereskedelmi, közgazdász az alapvégzettsége, de otthonosan mozog a műszaki területen, hiszen korábban a Pintér Műveknél is ott dolgozott. Ott hallott először a Paks II. projektéről. Amikor hívták, örömmel jött. Egyrészt azért, mert édesapja, aki ott volt Paks I. indításánál, sokat beszélt arról, hogy ez milyen jelentőségteljes dolog. Másrészt azért, mert megtisztelő számára, hogy hazája projektjének megvalósításában vesz részt az otthonában. – A hazám ott van, az otthonom pedig itt – mondja. A nemzetközi környezet sok kihívást tartogat. Neki helyzeti előnye van, ismeri a szakterületet, ismeri mindkét nyelvet. Egyfajta kapcsolatot tud teremteni az orosz és magyar kollégák között, ezért sokszor hívják olyan tárgyalásokra is, ami nem a szakterülete.

Nem rejti véka alá, hogy szereti a Paks II. projektet, szereti a várost.

– Én úgy tervezem, hogy a projekt befejezése után itt keresek munkát, akár a megépült erőműben is el tudom képzelni magam – árulja el. A város adottságai jók, a fekvése is, minden könnyen elérhető. És itt a Duna, ami abszolút szerelem számunkra. – Bízunk benne, hogy lesz szép Duna-partja a városnak – jegyzi meg végül mosolyogva.

Szabó Vanda

Különleges építmény lesz a Paks II. csatornahídja

Nem mindennapi építészeti megoldást alkalmaz majd a Paks II. atomerőmű a hűtővíz Dunába való visszavezetésére: a folyóba visszaengedett víz ugyanis egy hídon keresztezi majd a hidegvíz-csatornát. A cég vízgazdálkodási építményekkel foglalkozó szakemberei nemrég a hasonló funkciót ellátó, a németországi Magdeburg mellett található Kanalbrücke üzemeltetőjénél jártak egyeztetni a tervezési és üzemeltetési tapasztalatokról.

Európa leghosszabb csatornahídja a magdeburgi Kanalbrücke, amely a rajnai és a berlini hajózási útvonalak összekötésére létesült. A csatornahíd igénye már az 1930-as években megfogalmazódott Németországban, a beruházás annak idején a második világháború kitörése miatt szakadt félbe. A '90-es években merült fel ismét a megvalósítás szükségessége, majd három év tervezés és öt év építés után 2003 októberében indult meg a hajóközlekedés a csatornahídon. A legnagyobb kihívást a híd mérete és a terhelés jelentette. A szerkezet nagysága és jellege miatt számos esetben teljesen egyedi megoldásokat kellett találniuk a mérnököknek.

A hajóforgalom biztosítására létesült építmény, melynek kétoldali járdaszerkezete akár egy-egy teherautót is elbír, 43 méter széles és két szakaszból, egy

Fotó: Paks II. Zrt.

nagyságrendileg 780 méter hosszú ártéri és egy 220 méter hosszú mederrészből áll; ahol a legnagyobb pillértávolság 106 méter. A legnagyobb terhet felvevő támasz összesen 10 ezer tonna terhet továbbít a pillérre. A szerkezetek egészének mozgási tartománya körülbelül 1 méter, de a beépített dilatációknak köszönhetően mintegy 2 méter eltérést is képesek elviselni. Érdekeség, hogy a híd világos színt kapott, hogy csökkentsék a szerkezet hőterhelését.

A Paks II. Zrt. szakemberei a magdeburgi látogatás során a

kivitelezésről és az üzemeltetésről is rengeteg információt kaptak. A csatornahídba olyan monitoringrendszert telepítettek, amivel mind a csatornát, mind az egyes elemeket monitorozni tudják. Emellett az építmény teljes hosszában fixált geodéziai pontok is találhatóak, így dokumentálják a híd mindhárom irányú mozgását és csavarodását is. A szerkezetet ugyan száz évre tervezték, de a szakemberek szerint akár kétszáz évet is kibír megfelelő öregedéskorreláció mellett. A huszonegy év üzemelés alatt ed-

dig egyszer, 2008-ban ürítették le a csatornahidat, jövőre tervezik a következő víztelelőt. A Paks II. szakemberei ezeket a tervezési és üzemeltetési tapasztalatokat felhasználva támogatják a Paks II. projekt során létesítendő hídszerkezet tervezését.

A paksi atomerőmű telephelyén az üzemelő és az épülő blokkok ugyanazon a hidegvíz-csatornán fognak osztozni, előlött ível át majd az a hídszerkezet, ami a Paks II. Dunába visszaengedett hűtővizét fogja szállítani. Az építmény jól látszik a Paks II. látványtervein csakúgy, mint a melegvíz-csatorna mentén létesülő úgynevezett csúcshűtőrendszer, amely a Duna hőterhelésének csökkentésére hivatott. A rendszer alkalmazása révén Paks II. a két atomerőmű hat blokkjának egyidejű üzemeltetése alatt is képes lesz teljesíteni a szigorú környezetvédelmi előírásokat. (X)

[Paks II. Atomerőmű Zrt.](#)
[Paks II. Nuclear Power Plant Ltd.](#)
[@Paks2Atomeromu](#)
[paks2_atomeromu](#)

MINŐSÉGÉT MEGŐRZI

MÚZEUMOK
ŐSZI FESZTIVÁLJA

Terítéken

vagyunk

2024.
SZEPTEMBER 21.
10.00 – 15.00

FALATNYI MÚZEUM

atomenergetikai
múzeum

Programok

GASZTROFIZIKA ..... KÍSÉRLETEK A KONYHÁBÓL
FALATNYI MÚZEUM ..... INTERAKTÍV KIÁLLÍTÁS
GYERMEKPROGRAMOK ..... MALOM, KEMENCÉS UDVAR,
 KÉZMŰVES-FOGLALKOZÁSOK, KINCSEKERESÉS

Népi játszótér, régi idők konyhai eszközei, méricskélés

WORKSHOPOK ..... FERMENTÁLÁS BENKE DÓRÁVAL,
 KOVÁSZOLÁS APPELSHOFFER REGINÁVAL,
 MÉZESKALÁCS-DÍSZÍTÉS FRITZ ERIKÁVAL
 (A FÉRŐHELYEK LIMITÁLT SZÁMA MIATT ELŐZETES JELENTKEZÉS SZÜKSÉGES A MÚZEUM HONLAPJÁN TALÁLHATÓ ŰRLAPON.)

VILLÁSREGGELI AZ ÉDESCAKE MACARONÓZÓVAL ..... (A FÉRŐHELYEK LIMITÁLT SZÁMA MIATT ELŐZETES JELENTKEZÉS
 SZÜKSÉGES A MÚZEUM HONLAPJÁN TALÁLHATÓ ŰRLAPON.)

KEREKASZTAL-BESZÉLGETÉS ..... A RÉGIÓ GASZTROKÉRDÉSEIRŐL LUKÁCS ZSOLT GASZTROVLOGGERREL,
 SITKEI BALÁZS MESTERCUKRÁSSZAL (STELLA CUKRÁSZDA), MATUS DÓRÁVAL (MYFARM HARTA, BIRSBIRTOK),
 SZEIP ÁDÁM SÉFFEL ÉS NÁNAI DÁVID ÜZLETVEZETŐVEL (SÁR-KERT ÉTTEREM)

Kóstolj bele! - gasztropartnereink:
 Kincses Sajtműhely, Karám Gourmet Burger, Kriegler Pékség,
 Tündércsoki, MyFarm Harta

MINŐSÉGÉT MEGŐRZI ..... MÚZEUMI KÍSÉRŐPROGRAMOK – VIRTUÁLIS ÉLMÉNYEK,
 INTERAKTÍV KIÁLLÍTÁS, JÁTÉKOK, KVÍZEK

HELYI ÉRTÉKEK ..... VÁROSI INTÉZMÉNYEK KITELEPÜLÉSE - PAKSI PÁKOLITZ ISTVÁN
 VÁROSI KÖNYVTÁR, PAKSI VÁROSI MÚZEUM, SZABÓ DÁVID (GITÁR ÉS ÉNEK)

A RENDEZVÉNY HELYSZÍNE: PAKS, GESZTENYÉS ÚT (TEK ÉPÜLETE MELLETT)

Facebook.com/AtomenergetikaiMuzeum muzeum.atomeromu.hu

MVM
Paksi
Atomerőmű

Fotó: Szaffenauer Ferenc

Jó napot, mi újság?

Feil József

A múltat a jelenbe, a jövőbe örökítsd – ez Feil József, Dodó bácsi mottója, aki csámpai részönkormányzati képviselő, a helyi nosztalgialálmások szervezője, egy kis skanzen tulajdonosa. Feil József tősgyökeres csámpai, ő az egyetlen, aki ott született és a mai napig a településrészen él.

– Bábaasszony segítségével jöttem világra a Tenczinger-féle uradalom épületében, amely árverés útján került a dédnagyapám tulajdonába. Amikor a nagymamám először meglátott, úgy köszöntött: szia, Dodó! Azóta így ismernek engem. A felsőcsámpai iskolába jártam, harmadmagammal én voltam az utolsó nyolcadik osztályos tanuló, mielőtt a felső tagozatot Paksra helyezték – idézte fel Feil József, aki azt is elmondta, hogy hárman voltak testvérek. – Rossz gyerek voltam, ami abból eredt, hogy mindig keveselltem a rám fordított figyel-

met. A határban nőttünk fel, megesett, hogy elvittük a prés-házból a teknőt, rőzsét raktunk bele, hogy ne boruljon fel, és azal ladikáztunk a Csámpa-patakban. A parasztcsaládba született gyerekekre felelősségteljes munka várt mindennap. Gondoztuk a baromfit, a disznókat. Volt, hogy tehénőrzést vállaltam, amiért cserébe tejet kapott a család – idézte fel emlékeit.

Feil József 1961-ben került a Biritói Állami Gazdasághoz, ott kitanulta a géplakatos szakmát. Később a Dunamenti Szövetkezetben dolgozott – összesen 32 évig tevékenykedett gépműhelyben, mellette pedig 16 évig aratott, amire édesapja tanította meg. Huszonkét éves korában nősült meg. A felesége kertész családból származott, így kertészkedni kezdtek, a rendszer-váltást követően már ez volt a megélhetési forrásuk. Dodó bácsi kertészeti bemutatókra járt, továbbképezte magát, így a fajta ismeretben, a növényvédelemben, vagy akár az öntözőrend-

szerek fejlesztésében egyaránt jártasságot szerzett. Három éve felszámolta kertészetét, a fólia-sátrak helyét parkosította, ám a mai napig messze földről is felkeresik kertészeti tanácsért.

Nemcsak emiatt látogatják azonban Dodó bácsit, hanem azért is, hogy megcsodálhassák a paksi települési értéktár bizottság, valamint múzeumi szakemberek által is elismert kis skanzenjét. Évtizedek óta gyűjti a régi paraszti kultúra, életmód és gazdálkodás tárgyait, bármerre járt, összeszedte a jobb sorsra érdemes cséplőgépeket, motorokat, mellettük kályhaajtókat, állatsapdákat, szerszámokat, berendezési tárgyakat és még kukoricagörét is találhatunk a portáján. A gépeket felújítja, újragondolja, a házi kiállítás mellett megcsodálhatja ezeket a nagyközönség a csámpai nosztalgialálmásokon – idén a huszadikat szervezte – és egyéb bemutatókon.

Dodó bácsi közéleti szerepet is vállal, éppen két évtize-

de részönkormányzati képviselő. – Mondhatni, azóta megvalósult Csámpa. Rendbe tettük a közterületet, felajánlásokból kialakítottuk az emlékparkot, játszóteret létesítettünk, utcanévtáblákat helyeztünk ki, megoldottuk a közvilágítást, a csapadékvíz-elvezetést. Odafigyelünk az emberekre, születésnapot, házassági évfordulót köszöntünk. Volt olyan nosztalgialálmáskozó, amelyen csaknem ezren vettek részt, az emberek sírva ölelték egymást – összegzett Dodó bácsi, hozzátéve, hogy ha újra bizalmat szavaznak neki a csámpaiak, vállalja a további munkát, hiszen egy nagy feladata van még, nevezetesen a közösségi ház további felújítása. – Azt gondolom, hogy minden csámpai polgárnak szolgálja vagyok. Úgy érzem, elfogadnak, szeretnek, legalábbis nem dobálnak meg paradicsommal – mondta. Feil József tizenhárom évvel ezelőtt elvesztette feleségét. Két lányuk gondoskodásként ebédet rendelt neki, de apukájuk mást gondolt. – Kedden visszaküldtem az ebédet, csütörtökön pedig felhívtam őket, hogy ne vásároljanak, mert hétvégén főzök. „Apu, nem is tudsz főzni” – csodálkoztak. Megnyugtattam őket, hogy valóban nem tudok, viszont sokat kóstoltam... Ma 30 kacska és 50 csirke vár az ólban, ha kell disznót vágunk, megteremttem az ebédnek valót, és azóta minden hétvégén vagy tizenöt-en üljük körül az asztalt – mesélte, hozzátéve, hogy a család bővül, hamarosan érkezik az ötödik dédunokája.

Feil József garázsában egy chopper motor várja, hogy gazdája megjárassa. Ha kedve tartja, főként meleg nyári estéken, meg is teszi, felpattan rá, akár 100 kilométert is robog vele. Megesik, hogy elmegy Őcsényig, ahol – ahogy mondja – „felkoldulja magát” sárkányrepülőzni, majd hazamotorozik. Mindemellett Dodó bácsi mostanában újra jár vadászni. – Szeretek a természetben lenni, hiszen az alkotott meg, szeretek együtt élni vele – húzta alá.

Sólya Emma

„Egy falat puliszka, egy falat Erdély”

Ötödik alkalommal szervezte meg a Paksi Puliszkafesztivált az Erdélyi Magyarok Tolna Megyei Közhasznú Egyesülete. A Csengegy központ melletti parkban a nyár utolsó napján egész nap várták a székely ételek és kultúra kedvelőit, az érdeklődőket.

Fotó: Molnár Gyula

– A Paksi Puliszkafesztivál annak a jelképe, hogy összetartozunk. Ez abból is látható, hogy nemcsak helyi, vármegyei szinten, hanem az ország több részéből, illetve határon túlról is érkeztek ide elszármazottak. Közösen erősek vagyunk, és meg tudjuk őrizni a hagyományainkat – mondta Bándi Imre, az Erdélyi Magyarok Tolna Megyei Egyesületének elnöke az augusztus 31-én megtartott fesztiválon. Az eseményen a koncertektől a gyermekjátéktérig, folkműsorokig, hazai és erdélyi néptánc-együttesek fellépéséig színes volt a kínálat. A műsort a nap folyamán vezette és meséivel felvidította a közönséget Sebestyén István székely mesemondó népművész. Tudományos előadás meghallgatására is lehetőség nyílt, amely a *Puliszka történelemóra* címet kapta. Minden programelem a székelységet idézte, hogy azok, akik még nem jártak Erdélyben, egy kis

ízletőt kapjanak kultúrájából, hagyományai- ból és gasztronómiájából. Erre törekedtek a rendezvényen részt vevő egyesületek, csoportok is, tájékoztatott Kiss László, az Erdélyi Magyarok Tolna Megyei Egyesületének titkára. A fesztivál gasztronómiai kínálatának középpontjában a hagyományos erdélyi puliszka

állt, a parkban sorakozó standoknál a kukoricás finomság számos elkészítési módját ismertették meg a rendezvényre látogatók. Délben Kürtösi Krisztián paksi római katolikus plébános megáldotta a fesztivált és a puliszkát, majd estig folytatódott a program.

Sólya E.

Huszadik alkalommal nosztalgiáztak Csámpán

Megtelt a közösségi ház udvarán felállított sátor érdeklődőkkel, lakókkal és elszármazottakkal az idén jubiláló csámpai nosztalgialátközön. Az immár két évtizedes rendezvényen fellépett a Paksi Twirling és Botforgató Kulturális és Sport Egyesület, a Roger Schilling Fúvószenekar, a Táncolj Önmagadért senior táncklub és a Csámpai Country Road Club. Utóbbi bemutatót követően a táncgyűttes vezetője, Dobai-Györfy Orsolya színpadra szólította Feil Józsefet, a csámpai településrészi önkormányzat képviselőjét, a nosztalgialátköző ötletgazdáját és szervezőjét, és munkája elismeréseként emléklapet adott át neki. Feil József beszélt a megvalósult fejlesztésekről, terveiről, kitérve arra, hogy fontos növelni Csámpa vonzerejét, hi-

Fotó: TelePaks

szén hetven évvel ezelőtt közel négyszáz lakója volt, mostanra százan maradtak. A köszöntést követően folytatódott a színpadi program a dunaföldvári Ördögsekér Táncgyűttes fellépésével. A gyerekek lovagolhattak, kocsikázhattak, traktorozhattak. Mindemellett egy veterán stabil

motorokból, motorkerékpárokból, mezőgazdasági eszközökből összeállított tárlattal is várták a résztvevőket. A jubileumi rendezvényen Kothencz Lajos nótanékes is szórakoztatta a közönséget. A napot bállal zárták, zenélt az Ikarus zenekar.

Sólya E.

Szabadegyetem indul

Elindul szeptember 17-én a Paksi Harmadik Kor Egyeteme hatodik szemesztere dr. habil Karikó Sándor, a SZTE JGYPK főiskolai tanára *Az idős kor három nagy emberi problémája* című előadásával. Ebben az őszi szemeszterben is öt előadásra várják az ötven éven felülieket a paksi polgármesteri hivatal nagytermébe, minden alkalommal 15 órára. A programsorozat partnere, a Déli Szomszédok Közérdekű Nyugdíjas Szövetkezet a szünetekben ásványvízzel, kávéval, pogácsával kedveskedik a hallgatóságnak. A program ingyenes, de regisztrációhoz kötött, kivéve azokat, akik az idei tavaszi szemeszteren részt vettek. A Paksi Harmadik Kor Egyeteme programot a Pécsi Tudományegyetem Kultúratudományi, Pedagógusképző és Vidékfejlesztési Kar szervezi a paksi önkormányzat támogatásával.

-gy-

Paksi BorBála – zene, hangulat, ízek

Kétszáznegyven szalmabálából állították fel a bálaszínházat a negyedik Paksi BorBálára, ami szeptember 5-től 7-ig tartott. A rendezvényen gyermekprogramok, előadások és koncertek közül válogathattak az érdeklődők. A borkínálatról paksi borászok gondoskodtak.

Negyedik alkalommal építettek bálaszínházat az ASE csarnok melletti füves területen. Márkus Zalán, a szervező Csengey Dénes Kulturális Központ igazgatója elmondta, hogy megtartották azokat a bevált elképzeléseket, amelyekkel annak idején elindították a rendezvényt. Arról is tájékoztatott, hogy idén 240 bálából készült el a színház, támogatóknak köszönhetően. A belső tere csaknem 800 négyzetméter volt, nagyobb, mint az eddig megszokott, továbbá a ki- és bejáratok méretét is megnövelték. Változtattak a világításon, fényeken, így kívánták érdekesebbé, hangulatosabbá tenni a bálaszínházat és környezetét. A rendezvény nevéhez hűen a bor sem maradt ki a kínálatból: Hesz Ádám, azaz a szemüveges srác, valamint a Mayer Pince borait lehetett megkóstolni. Emellett megízlelhetők a Kati Világa sajtkülönlegességeit is az érdeklődők, akik fogyaszthattak körözöttes kenyérből is. Márkus Zalán igazgató azt mondta, hogy a jövőben is szeretnék fenntartani ezt a hagyományt, azaz a BorBálához illő miliót az étel- és italkínálatban is.

A Buborék zenekar mozgatta meg a gyerekeket a háromnapos rendezvénysorozat első fellépőjeként szeptember 5-én. Őket a Medinai Tamburazenekar követte, akik Hamvas Béla nyomán a bor filozófiájáról elmélkedtek Tokai Róbert és Kaluzsnyai Boglárka közreműködésével. Ezen a na-

Fotó: Vasvári Márton

pon a Pro Artis Alapfokú Művészeti Iskola képzőművészeti tagozatának növendékei, Kiss Virág és Molnár Angyalka improvizatív látványfestését is megtekinthették a BorBálára látogatók. Tanáruk, Halász Gergely azt mondta, hogy a lányok szabad kezet kaptak, a lényeg az volt, hogy montázszerű alkotásuk tartalmazzon olyan képi elemeket, amelyek a rendezvényre, azaz a bálára, a borra, a fellépőkre és a zenére utalnak. A nap zárásaként a Takáts Tamás nevével fémjelzett iLAND lépett színpadra. *Sündisznócska lovagol* címmel tartott a gyerekeknek interaktív előadást a Nefelejcs Bábszínház a Paksi BorBála második napján. Szabó Győzött, a Pandóra Projektet és Afronautát is láthatta a közönség. A zárónapon pedig ugyancsak gyermekkoncerttel, a Lóca Együttes fellépésével kezdődött a bálaszínházi program. Este a paksi szár-

mazású operaénekest, László Boldizsárt, aki Nánási Helgával és Kendi Lajossal érkezett, telt házas közönség várta. László Boldizsár azt mondta, hogy számára mindig felemelő érzés hazai közönség előtt énekelni. Elárulta azt is, hogy lenyűgözte a koncerthelyszín. A rendezvénysorozatot Scherer Péter színművész előadása és a Carbonfools koncertje zárta. Márkus Zalán igazgató elégedett volt a rendezvénnyel, sikerként könyvelte el, hogy minden estére jutott telt házas program. A több mint háromszáz ülőhely ilyenkor megtelt, harminc-negyven ember állt az asztaloknál, és a bálaszínház körül kialakított játszótéren megközelítőleg félszáz gyermek játszott. A színház bontását követően a bálák a hagyományoknak megfelelően a szeptember 14-i BrutálAtom pályáját alkotják.

Sólya Emma

Többféle bérletet kínálnak az idei évadra

Meghirdette bérletes előadásait a Csengey Dénes Kulturális Központ. Az új évadban két felnőtt és két gyermekbérlet közül lehet választani. Idén is adott a lehetőség Gyermekmosoly bérlet váltására, amellyel hátrányos helyzetű gyermekeket segíthetnek színházi élményhez jutni a vásárlók.

Széles lesz a színházi kínálat a 2024/2025-ös évadban a Csengey Dénes Kulturális Központban. A már megszokott bérletkínálattal várja a színházkedvelőket az intézmény. Patkós Attila, a kulturális központ igazgatóhe-

lyetesse elmondta, hogy az intézmény a tavalyihoz hasonlóan két felnőtt- és két gyermekbérletet állított össze. – A felnőtteknek szóló Móricz-bérlet könnyedebb, zenés, vígjátékokat tartalmazó színházi sorozat, míg a Latinovits-bérlet az előadások műfaját tekintve vegyesebb. A gyermekbérletek is tartalmaz szórakozást kínálnak: a Lázár Ervin és a Janikovszky bérleteknek köszönhetően vidám, kedves előadásokat tekinthetnek meg a gyerekek – összegzett. Idén is lehetőség van Gyermekmosoly bérlet megvásárlására, amivel nehéz sorsú gyerekek szín-

házlátogatását támogatják. A Gyermekmosoly bérlet és a többi gyermekbérlet egységesen 6000 forintért vásárolható meg, az ötelőadásos Latinovits-bérlet 22 ezer forintba kerül, míg a négyelőadásos Móricz-bérlet ára 19 ezer forint. A gyermekbérleteket szeptember 18-ig foglalhatják le az érdeklődők. Október elején kezdődik a felnőttbérletek megújítása, váltása a kulturális központ jegypénztárában. Ezt követően online is lehet majd jegyeket vásárolni a fennmaradó helyekre.

-emma-

MÓRICZ-BÉRLET ELŐADÁSAI

2024. október 14. **HIPPOLYT, A LAKÁJ** (Turay Ida Színház)
Rendező: Mikó István, műfaj: zenés vígjáték

2024. november 14. **KULCSKERESŐK** (Pannon Várszínház)
Rendező: Vándorfi László, műfaj: komédia

2025. január **ÉLETREVALÓK** (Játékszín)
Rendező: Horgas Ádám, műfaj: vígjáték

2025. február **NULLADIK PERC** (Orlai Produkció)
Rendező: Göttinger Pál, műfaj: komédia

Bérlet ára: 19.000 Ft | Jegy ára: 5.600 Ft

LATINOVITS-BÉRLET ELŐADÁSAI

2024. október 21. **ÖRÖMSZÜLŐK** (Turay Ida Színház)
Rendező: Pataki András, műfaj: vígjáték

2024. november **AGATHA CHRISTIE: AZ EGÉRFOGÓ** (Veres 1 Színház)
Rendező: Schlanger András, műfaj: krimi

2025. január 21. **A SZÍV HÍDJAI** (Pannon Várszínház)
Rendező: Szelle Dávid, műfaj: színmű

2025. február **ARANYLAKODALOM** (Játékszín)
Rendező: Sente Vajk, műfaj: vígjáték

2025. március **A KELLÉKES** (A Vígyszínház és az Orlai Produkciós Iroda közös előadása)
Rendező: Ilan Eldad, műfaj: vígjáték

Bérlet ára: 22.000 Ft | Jegy ára: 6.100 Ft

Bérletek válthatók a CSDKK jegypénztárában.

Bérletújítás: 2024. október 3. és 5. között 9-12 és 14.30-19 óráig

Új bérletek váltása: 2024. október 7. és 9. között 9-12 és 13-17 óráig

A műsorváltoztatás jogát fenntartjuk.

SZÍNHÁZI BÉRLETAJÁNLÓ 2024/25
Csengey Dénes Kulturális Központ

CSENGEY DÉNES
KULTURÁLIS KÖZPONT

MVM

Paksi
Atomerőmű

Korábban kezdődött a szüret

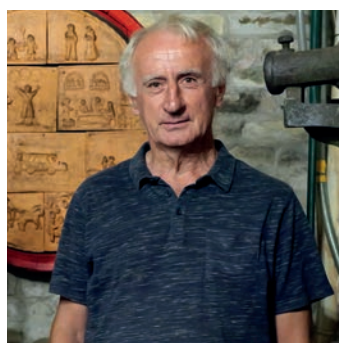
A régebbi időkben augusztus vége felé kezdődött a szüret és késő őszig eltartott. Az utóbbi években ugyan már előfordult, hogy ennél valamivel előbb kerültek elő a metszőollók, és hamarabb véget ért a szőlőbetakarítás, de olyan esztendőre, amikor már augusztus elején lekerül szőlő a tőkéről, és a teljes szüret ideje úgy felére csökken, sem Hirczi Ferenc, sem Kovács Mihály paksi borászok nem emlékeznek. – Ennek oka az időjárásban keresendő – mondja Ferenc, aki felidézte, hogy az idén hamar kitavaszkodott, a megszokottnál két héttel előbb volt a rügyfakadás, a virágzás pedig, ami június elején szokta gyönyörködtetni a szőlőtermelőket, már május 25. táján megtörtént. A nyár első hónapja bővelkedett csapadéokban, ez idő alatt a lisztharmat és a peronoszpóra ellen igen gondosan kellett óvni a szőlőt, a júliusban beköszöntött kánikulában viszont már nem igényelt permetezést a gyümölcs, utóbbi két héttel a megszokott idő előtt következett be. Aztán volt napsütés bőven, viszont csapadéknak híján voltunk, sőt már aszályról beszélhettünk – összegzett. Mindennek az lett az eredménye, hogy augusztus elején már szüretelt fehér fajtákat, és szeptember első napjaira az összes lekerült a tőkéről. Gondolta, hogy a kék fajtákra később kerül majd sor, ám a csapadékmentes és nagyon meleg időjárás borította a rendet. A cukorfokuk és a savtartalmuk alapján is puttony után kiabálnak a fürtök. – Ha tovább várok, csak aszúsodnak a szőlőszemek, kevesebb levet adnak, viszont édesednek, tehát ezek betakarítása is előbb lett időszerű, jelen állás szerint szeptember közepére kádba kerülnek – magyarázta Ferenc, summázva, hogy a fehér és kék szőlőfajták érése összeért. Hozzátette, hogy bár megélt már jobb szőlőveket, azért összességében nem elégedetlen a termés mennyiségével és minőségével, ám hogy milyen borok kerülnek ki végül a hordókból, az

Fotók: Babai István (fent), Szaffenauer Ferenc (lent)

még a jövő zenéje. – Mivel nem októberi időjárásban, hanem még mindig nyári hőségben jött el a fehér bornak, rozébornak való szőlők szürete, ezért jókor reggel el kellett kezdeni, és délelőtt tíz óráig – 22-24 Celsius-fokban – befejezni, a szőlőt pedig, ahogy bekerült a prészházba, azonnal feldolgozni, különben a meleg hatására beindulhat az erjedés, könnyedén ki-csusszanhat az ember kezéből annak irányítása – erről már Kovács Mihály beszélt, ahogy további szavaiból az is kiderült, hogy a régebben talán két hetet felölelő erjedési folyamat most pár nap alatt lezajlik. Amúgy – kérdésre elmondta – a szőlő leve csak pár napig must, amikor már nem az, de még nem is bor, akkor murci. Ezzel rá is tértek a minőségi bor készítésének konkrét folyamatára, ami – hamar kiderült – egyáltalán nem megy egy elhatározás után csak úgy csuklóból, hanem hozzáértést, tapasztalatot, odafigyelést, folyamatos tanulást igényel. A téma taglalása során olyan kifejezések hangzottak el – nem szétválasztva e helyütt a fehér-, a vörös-, a rozé- és a sillerborok

készítésének menetét – mint bogyzás, préselés, erjedés, héjon áztatás, csömöszölés, seprő, törkölykalap, oxidálódás, almasavbontás, kénezés, fejtés, derítés, szűrés stb. Könyvek születtek róluk. És akkor még nem említettük a borkészítéshez szükséges eszközöket, mint például daráló, prés, kád, csömöszölő, acéltartály, fahordó stb. Ezeket természetesen elő kell készíteni, ahogy Mihály fogalmazott: sok vízzel lehet jó bort készíteni, értendő ezalatt, hogy mindennek tisztának kell lenni. Egyébként a borkészítés folyamatát, minden csínját-bínját hallgatva esélyes, hogy előbb-utóbb kicsit elveszíti a fonalat a laikus. Ám nem is kell ennek a sokrétű tudásnak a birtokában lennie a jóféle borok kortyolgatásához, csak élvezni zamatait. Erről pedig, mármint a borfogyasztásról meg azt mondták, hogy a természetesen készített bortól biztosan nem fájdul meg az ember feje, gyomra, meg azt, hogy mértékkel fogyasztva a jó bor gyógyszer testnek, léleknek. Egy kis türelem, és Márton-napján már kóstolhatók új borok. Kohl Gyöngyi

Hirczi Ferenc 2003 óta őstermelő szőlő- és bortermelő. Jelenleg 7,5 hektáron termeszt többféle

szőlőt, aminek nagy részét értékesíti. A házukhoz tartozó prészházában többféle bort készít, melyekkel rendre kiváló minősítéseket ér el, például két borával is elnyerte már a Paks Város Bora címet. A legemlékezetesebb számára talán a 2012-es merlot bora. A száraz borok mellett teszi le a voksát, hogy fehér vagy vörös, amelyekhez éppen kedve van. A Sárgödör téri Prészháztulajdonosok Egyesületének tagja.

Kovács Mihály már gyermekként részt vett a családi gazdaságban elvégzendő munkákban,

ám csak negyvenévesen kezdte a minőségi borkészítést, aminek alapjait Mayer Istvántól tanulta. Egy szabadegyetemi sorozatban tartott *A bor és az egészség* című előadása kapcsán döbönt rá, mennyire fontos az egészséges ételmiszer. Számos aranyat kapott boraira különböző versenyeken, háromszor volt az ő bora a legjobb paksi siller az országos sillerfesztiválon. A Sárgödör téri Prészháztulajdonosok Egyesületének főpohárnoka.

Több mint egy évszázada született Eta néni

Százöt éves Dunakömlőd legidősebb polgára, Katona Józsefné, aki Kulik Etelka néven látta meg a napvilágot 1919. augusztus 14-én a Békés megyei Endrődön – tájékoztatott családja. Édesanyját még fiatalon elveszítette, azután édesapjával és három testvérével a betelepítések idején Dunakömlődre költöztek. Eta néni a második világháború alatt Budapesten szolgált cselédként egy orvos házaspárnál, akiknek a gyerekeire vigyázott. A háború után visszatért Dunakömlődre, ahol megismerkedett későbbi férjével, Katona Józseffel, aki a dunakömlődi téész egyik alapítója, dolgozója volt. Eta néni is ott dolgozott besegítőként az állattartásban. Két fiúk született, János és Imre. Férjét 1996-ban veszítette el, fiai sincsenek már az élők sorában. Százéves korá-

Fotó: magánarchívum

ig egyedül élt otthonában, ahol sokáig igénybe vette a házi segítségnyújtást. Azonban egészségi állapotának romlásával egyre több gondozást igényelt, így Pé-

ter unokája és családja magához vette. Jelenleg is az ő segítségükkel a szomszédságukban lévő házban él. Száznegy éves koráig járókeret segítségével szin-

te egyedül járt-kelt, rádiót hallgatott, főként a magyar nótákat kedvelte, illetve televíziót nézett. Kerekesszékeiben szeretett kiülni a szabadba, a friss levegőre. Családja elmondása szerint egy éve egészségi állapota még inkább megromlott, így napjait ágyban fekvéssel tölti, teljes körű gondozásra szorul. Egyre kevesebbet kommunikál, a látása és hallása is megromlott. Eta néni hosszú élete során mindig szeretett beszélgetni, minden szomszédjával jó viszonyt ápolt, és még mindig jó humorérzékkel rendelkezik. Százötödik születésnapját négy unokája és öt dédunokája körében ünnepelte. Katona Józsefné szerint a hosszú élet titka, hogy egészségesen és gyógyszermentesen kell élni, sokat dolgozni és mindig boldognak lenni.

-se-

Születésnap kiemelés az Életfában

Schmidt Jánosné Majer Katalint köszöntötte kilencvenedik születésnapja alkalmából az önkormányzat nevében Leber Ferenc alpolgármester a Paksi Életfa Idősek Otthonában. Kati néni 1934. szeptember 5-én született Pakson, tősgyökeres sváb családban. A Keskeny utcában nőtt fel, szülei gazdálkodtak, hárman voltak testvérek, két lány és egy fiú, de már csak Kati néni él. A záróban végezte el az elemi iskolát, az ő osztályuk volt az utolsó a nyolcosztályos általános iskolai rendszer bevezetése előtt. Kezdetben fehérnemű-készítő varrónőként dolgozott, később hosszabb időre a vendéglátásban helyezkedett el. Dolgozott a régi halászcserében, majd 1968-tól a 6-os főút mellett elkészült Paksi Halászcserében volt felszolgáló és pénztáros. Sok híresség megfordult ott, egyszer még Losonczy Pál, az Elnöki Tanács elnöke is a vendégük volt. Dr. Csaba József üzletvezető irányításával tizenhat évig váltásban dolgozott azzal a Sipos Istvánnéval, akit néhány éve a 95. születésnapján köszöntöttek. Férjével, Schmidt Jánossal egy utcában születtek, 1954-ben házasodtak össze, Kati néni akkor húszéves volt. Egy lányuk és egy fiúk született. János fiuk 1984-ben diszidált, Németországból eljutott Kanadába,

Fotó: TelePaks

ahol autófényezőként dolgozott. Kati néni öccse már 1956 után kiment Kanadába, így a rokonok segítették kinti beilleszkedését. Lányuk, Mária óvónőként és fejlesztő pedagógusként dolgozott, és családi vállalkozás keretében építették meg és üzemeltették a sokak által kedvelt Páli ABC-t. Kati néni férjével együtt az atomerőműből vonult nyugállományba 1989-ben, Kati néni az utolsó években primerkörű öltözőügyeletes volt. Nyugdí-

jasként is tevékeny maradt, szívesen segítette lányáékat az ABC-ben. Az ünnepeltnek gyermekei mellett négy unokája és négy dédunokája van, akikre nagyon büszke. Férjét 2003-ban veszítette el. Ugyan több éve várólistán volt a Paksi Életfa Idősek Otthonában, de csak most költözött be, miután volt egy komoly műtétje, amelyből éppen lábadozik. A hosszú élet titka Kati néni szerint a családi szeretet, béke és a hit.

-ggy-

A Paksi Települési Értéktár Bizottság 2024. augusztus 1-jei ülésén Pákolitz István (1919–1996) paksi költő irodalmi munkásságát is beválasztotta a paksi értéktárba. Az elfogadott helyi értékeket hamarosan felterjesztik a Tolna Vármegyei Értéktárba is. Hogy minél pontosabb képet tudjunk (tovább)adni a paksi költőről, első lépésként – úgy vélem – az életrajzi adatait érdemes tisztázni.

Pákolitz István műveiben számtalan utalást tesz gyermekkori eseményeire és élményeire, amelyek jó kiindulópontnak bizonyulhatnak biográfiájának részletesebb összeállításához. Az 1980-as önéletrajzi elemeket tartalmazó kisregénye, a *Bögrésvándorok* vagy épp az 1955-ös *Évgyűrűk* című versciklusa a paksi és kalocsai iskolai éveiből ad ízelítőt. Az *Évgyűrűk*ben Pákolitz például így ír arról az emlékeről, amikor gyerekkorában katolikusként összeveszett protestáns diák-társaival Pakson, amiből majdnem kisebb verekedés is kerekedett:

„Szabó az öklét rázva jött felém, / és Wolf, ki mindig mocskosat beszélt, / – már kétszer is nagytáblára írtam – / a sánta Mitler, Perger, Lefkovic, / és hajkurászni kezdtek mások is.”

A paksi Állami Polgári Fiú- és Leányiskola 1931-es évkönyvének tanúsága szerint (8.o.) Lefkovic Simon és Mittler Ferenc Pákolitz osztálytársai voltak, Perger Mihály és Szabó József nevű diákok pedig pár osztállyal jártak feljebb. Ezek alapján joggal feltételezhetjük, hogy ezek nem fiktív adatok, hanem valós történések, színterek és személyek, amelyeknek ezért ori-

Tárgy/ történet

ási helytörténeti értékük van, és így forrásként felhasználhatók egy részletesebb Pákolitz-életrajz összeállításához. Ha azonban összevetjük Pákolitz önéletrajzi ihletésű munkáit egymással, próbált eltérések, ellentmondások figyelhetők meg, például az *Évgyűrűk*ben Pákolitz így ír az édesanyjáról: „Anyámnak a sok gubancos betű sötét titokba hulló rejtelem maradt [...] s aláírásért zizegett a papír, a kereszt jelét kaparta oda, hát nem is volt szavazati joga.” A Pákolitz-hagyatékban található, *Kortársaink* című kéziratban ugyanakkor már ez áll: „Anyám csak éppen a nevét tudta leírni, ő az imádságos könyvből, a *Minden napki kenyerünk* címűből olvasgatott.” Az egyik forrás szerint tehát anyja még a nevét se tudta leírni, a másikban meg azt látjuk, hogy írni-olvasni azért tudott. Szilágyi Miklós irodalomtörténész Pákolitz *Bögrésvándorokról* szóló recenziójában is hasonló véleményt, összegzést fogalmazott meg ezzel kapcsolatban: „fölköztetett kocká-

zatos apró részleteiben is hiteles, dokumentum értékű és néprajzi érdeklődésre számot tartó emlékezősként méltatnunk. Akkor is kockázatos, ha megidéztet gyermekkor helyszíneit, Paksot és Kalocsát »nevének nevézi« a költő, s szereplőinek jó része is alighanem saját nevét viseli (semmiképpen sem költött neveket, mindegyik eléggé gyakori a környéken).” (*Ethnographia*, 168.o.)

Az amúgy csekély számmal létező Pákolitz-szakirodalmakat sem tarthatjuk minden esetben pontos és megbízható alapnak egy hiteles Pákolitz-biográfia összeállításához. A Pákolitz paksi díszpolgári címével kapcsolatos szakirodalmi pontatlanságokról már volt szó. (vö. Paksi Hírnök 2024.06.07., 13.o.) Pákolitz másik elismerésének, a Janus Pannonius Művészeti Díj odaítélése keltezésében is vannak hibák; néhány szakirodalom 1982-es dátumot említ (vö. Kortárs magyar írók Pákolitz-szócikke vagy a Bertók László-féle Pákolitz-bibliográfia), egy levéltári forrás szerint ezt a kitüntetését 1981-ben ítelték oda a paksi költőnek. (vö. Előterjesztés.) A Pákolitz-hagyatékban található eredeti dokumentumon azonban az 1980. november 29-i dátum szerepel. Ez a levéltári irat még arról tudósít, hogy Pákolitzot egy újabb kitüntetésre, a Szocialista Magyarországért díjra javasolják 1989-ben, amiről nem igazán tesznek említést a későbbi irodalmak. A Paksi Hírnök a költő szintén 1989-es, másik díjával kapcsolatban pedig így írt: „Arról azonban, hogy tavasszal az Elnöki Tanács Csillagrendjével tüntették ki, szemérmesen hallgatott a sajtó.” (Paksi Hírnök, 1989.10.01. címlap)

A Paksi Városi Múzeumban található Pákolitz-hagyaték egy részét a paksi költő (eredeti) személyes dokumentumai, elnyert díjai, oklevelei, bizonyítványai, önéletrajzai, családi iratai és fényképei teszik ki, amelyekből egy részletes(ebb) és pontos(abb) életrajzot tudunk összeállítani az eddigi forrásokhoz képest. Egy frissített Pákolitz-biográfia és -bibliográfia összeállítása, illetve aktualizálása tehát mindenképpen indokolt.

Szilágyi Mariann
irodalomtörténész

Fotó: Szilágyi Mariann/Paksi Városi Múzeum

A paksi költő díjainak egy része a Paksi Városi Múzeum Pákolitz-emlékszobájában.

Felhasznált irodalom:

Előterjesztés (...). Pákolitz István költő kitüntetése. MNL BaML XXIII.2.a. *Ülésjegyzőkönyvek, 1950–1990.* 40. kötet: V.B. ülési jegyzőkönyv (1989. március 29. 31/1989.) HÁ: Pákolitz István 70 éves. *Paksi Hírnök.* 1989. 10.01. (címlap)

PÁKOLITZ István: *Bögrésvándorok.* Bp., Kozmosz, 1980.
PÁKOLITZ István: *Évgyűrűk I–X.* In: Uő: Jel. Bp., Magvető, 1971. 127–168.

SZILÁGYI Miklós: *Pákolitz István: Bögrésvándorok.* *Ethnographia.* 1984. (95): 168.o.

Az eltűnt városkép nyomában

A paksi közvilágítás hajnala

Paks közvilágításának történetét dr. Németh Imre dolgozta fel 1985-ben a *Paksi Mozaik*ban, majd 1993-ban önálló kötetben is publikálta. Ezen tanulmányát azzal az alapvetéssel indítja, hogy „az ember ősi törekvése, hogy a sötétség beálltával, a szabadban vagy zárt helyiségben a világítást valahogyan megoldja”. A közvilágítás e helyütt nem részletezett történetében a rómaiak fáklýáin és mécsesein át eljutunk a paraffinalapú gyertyákig, petróleumlámpákig. A gyertya fényének sokszorosával világító petróleumlámpa a 19. század utolsó évtizedeitől terjedt el, asztali, falra akasztható és mennyezetről lógó verzióban is.¹ Petróleumos kézfáklyákat már használtak a 19. században a Paksi Önkéntes Tűzoltó Testület tagjai, amikor éjszakánként a kivilágítatlan mellékutcákon annak fénye segítségével kikerülhették a kátyúkat és gyorsabban érkezhettek meg a tűz helyére. Az egyik ilyen utolsó fáklýa anno a Helytörténeti Bizottság gyűjteményében még megvolt.² Az 1870-es évek elején már több városi polgár nyújtott be kérvényt a képviselő-testülethez, hogy „Paks városát jogosan megillető utcai járdákat és világítást létesítsenek”. Ekkor a járdák letéglázását még boldogabb időkre halasztották, de az utcai kivilágítást, mely vagyon- és személybiztonság szempontjából is fontos, – a rendőri adóalap terhére – támogatták. Ennek eredményeként 1872-ben a Malom utca és a Fő utca hosszában, a Süveges révtől egészen a Kápolna utca sarkáig, első ütemben tizenegy petróleumlámpás égett és nyújtott némi támpontot az éjszaka közlekedőknek. A századfordulón kiadott paksi képeslapokon még felfedezhetünk néhányat ezekből, például a Templom tér

sarkán, a Stern Miksa Utóda rőfös üzlet sarkán, vagy a Bazársor északi végén. A lámpák üzemeltetését a község által fizetett lámpagyújtogatók végezték, akik napnyugta után indultak el létráikkal, és járták végig a korabeli főutcát. Nem volt veszélytelen a lámpagyújtogatók, amely egy ízben tragédiával végződött:

„Szörnyű módon halt meg Gara János paksi lámpagyújtogató. Csüttörökön alkonyatkor, amint az egyik magasán levő lámpát meg akarta gyűjtani és e végből létráján fölmászott a lámpához, megtántorodott és hanyatt esett le a magasságból a kövezetre. A szerencsétlennek a feje hihetetlen módon összetört, agyveleje szétloccsant és szörnyet halt. Gara nagyon szerette a szeszes italokat; azt hiszik, hogy szörnyű halálának is az volt az oka, hogy ismét többet ivott a kelleténél.”³

A lámpák üzemeltetése sok vitára adott alkalmat, ezért számuk olykor nemhogy növekedett volna, hanem gyakran még a meglévőket sem működtették. Ezt Forster Ferenc főszolgabíró 1876. február 1-jén jelentette az alispánnak:

„A paksi képviselőtestület a 3 év óta gyakorolt üdvös utcai világítást beszüntette. Nálam egyesek ennek visszaállítását kérték. A vizsgálatot a mai napon megtartva úgy találtam, hogy a közbiztonság és a tűzrendészet szempontjából 11 lámpának a felállítása és a veszélyesebb helyek kivilágítása okvetlenül szükséges.”

A világításra a rendőri adót használták fel, amelynek megfizetését kiterjesztették a préház-

19. századi utcai petróleumlámpák a Bazársor végén

zak és boltok tulajdonosaira is, ami ellen a pincetulajdonosok tiltakoztak, mondván e lámpák áldásaiból ők nem részesülnek, a rendőrök helyett pedig külön felfogadott emberekkel kell a préházakat őriztetniük. További lámpákra pedig szüksége volt az utazóközönségnek is, hiszen a távoli vasútállomást éjjel csak nagy nehézség és veszély közt lehetett megközelíteni, vagy a megérkezés után elhagyni. Az új lámpákat részben közpénzből, részint magánszemélyek felajánlott adományaiból szaporították, olvashatjuk a *Duna Vidéke – Paksi Lapok* 1887. december 18-i számában közzétett helyi rendeletben:

„Az utcai lámpákat ezután bárki felállíthatja, de a felállító köteles azt az előjáróság közbejöttével megállapított helyen elhelyezni. Az új lámpa már a használatban lévő lámpákhoz legyen hasonló. A felállító köteles azt a város birtokába bocsátani. Ellenszolgáltatásként a képviselőtestület azt a közköltsegen fogja ezután rendszeresen kivilágítani.”

A századforduló utáni években a lámpagyújtogatók hanyagságát is szóvá tették az egyik megyei lapban:

„Paks kivilágítása igazán érdekes. Holdtöltekor, amikor a gyarló petróleumos lámpák fénye egészen elenyészik a hold fénye mellett, már este 8 órákor izgatottan járnak a lámpagyújtogatók, félve attól, hogy lekésnek. Amikor azonban újhord, vagy pláne esős idő van, mind egyik restell botorkálni a sötétben, fél, hogy elesik létrájával, inkább otthon marad, s vagy nem gyűjtja meg a lámpákat, vagy csak a kath. templom környékét, s a Malom-utcát világítja ki. Akik a többi utcákon járnak, vigyázzanak, hogy neki ne menjenek valakinek vagy valaminek. Jó volna, ha a lámpák számát szaporítanák és ügyelnének, hogy a lámpagyújtogatók kötelességüket pontosan teljesítsék, különösen újhord és esős idő alkalmával.”⁴

A következőkben a közvilágítás túl a lakossági igényeket is kiszolgáló paksi egyenáramú villanytelep történetével ismerkedhetnek meg.

dr. Hanol János

¹ *Paksi Mozaik*, 1985., 2.évf., 4. szám, 261.o., röv.: PM

² (PM, 258.o.)

³ (Tolnavármegye, 1904.01.24., 4.o.)

⁴ (Közérdek, 1905.07.01., 8.o.)

A védőnő válaszol: fejlődési rendellenességek

– Fiút vagy lányt szeretnétek? – Mindegy, csak egészséges legyen. Gyakran elhangzó kérdés-válasz ez, amikor valaki kisbát vár. A leendő szülők legnagyobb vágya, hogy egészséges legyen a gyermekük, azonban ez nem mindenkinek adatik meg. Erről a témáról beszélgettünk Hegedüsne Páka Teréz és Papp Katalin területi védőnőkkel.

A védőnők arról tájékoztattak, hogy a terhesgondozási protokollnak megfelelő vizsgálatok során sok mindenre fény derülhet. A 12. héten van az első genetikai ultrahangvizsgálat, ami az esetleges fejlődési rendellenességek kiszűrésére szolgál. Vértétel is történhet, az így kombinált vizsgálattal felmérhető a Down-kór, az Edwards- és Patau-szindróma kockázata. A 18-20. hét a második genetikai ultrahang ideje, ekkor megállapítják a magzat méreteit, szemügyre veszik a méhlepényt, a magzatvizet, illetve kiszűrik az esetleges genetikai rendellenességeket (pl. ajakhasadék, nyitott gerinc, koponyafejlődési rendellenesség, szívfejlődési rendellenesség stb.). Ultrahang van a 31. héten is, ekkor megnézik a magzatvíz mennyiségét, a placentát, a köldökzsinórban történő áramlást (doppler vizsgálat) és a kisbaba méreteit. Elmondták azt is, hogy ha 37 évesnél idősebb a kismama, akkor javasolt genetikai tanácsadáson részt vennie a 11. és 13. hét között. Harminchétféle évi életkor esetén, illetve ha az ultrahang eredménye felveti valamilyen rendellenesség gyanúját, kérhető állami ellátásban magzatvízvizsgálat (amniocentézis). A várandósság alatt választhatók speciális vértesztek, de ezeket a TB nem támogatja. Minderről a nőgyógyászok és a védőnők tájékoztatást tudnak adni.

Kitértek arra, hogy abban az esetben, ha már a várandósság alatt kiderül, hogy vélhetően súlyos fogyatékoságban, más károsodásban szenved a magzat, a tizenkettedik hétig megszakítható a terhesség. A huszadik, ha elhúzódik a diagnózis, akkor pedig a huszonnegyedik hétig szakítható meg a várandósság, amennyiben a magzat genetikai, teratológiai (környezeti hatás) károsodásának valószínűsége eléri az ötven százalékot. A terhesség bármikor megszakítható, ha a várandós nő életét veszélyezteti, illetve

Fotó: pixabay.com/illusztráció

a magzatnál az étellel összegegyeztetetlen rendellenességről van szó. Mindezt részletesen szabályozza a vonatkozó törvény. Sérülés előfordulhat szülés közben, és akár a várandósság alatt is, ami jellemzően oxigénhiányos állapot, a baba idegrendszerét károsíthatja. Ezeket a piciket már a kórházban alaposan vizsgálják, kezelik, de hazatérés után is fokozottan figyelni kell állapotukra, szükség esetén további vizsgálatokat végezni, ha valamilyen terápia kell, mielőbb megkezdeni.

A fejlődési rendellenességek felismerésének eszköze lehet a csecsemőultrahang is. A baba hathetes korában a védőnők javasolják a hasi, csípő- és a koponya-ultrahangot is, amivel tapasztalatuk szerint a szülők körülbelül 98 százaléka él is.

Szellemi sérülésre utaló jel lehet kommunikáció elmaradása, zavara, figyelem gyengesége, hiánya, akár nagyobb mozgáseltérés is. A sorozat korábbi részeiben részletesen foglalkoztunk a mozgás-, a hallás- és a látásfejlődéssel, részletesen elmondták a védőnők, hogy mire figyeljenek a szülők, és azt is, hogy a szakemberek otthon és a tanácsadáson is meg tudják figyelni a gyermekek komplex fejlődését, és ha problémát érzelenek, tájékoztatják a szülőket a további teendőkről.

A pedagógiai szakszolgálat ingyenesen biztosít fejlesztő és terápiás ellátásokat, amit a szülő kérhet/igényelhet gyermeke számára. Pakson és környékén egyéb lehetőségek is elér-

hetők. A fizetős terápiák, fejlesztések komoly anyagi terhet jelenthetnek a családnak, ha távolabbra kell utazniuk, ez hatványozódik, és még inkább, ha a gyermek állapota megkívánja, hogy otthon legyen vele az egyik szülő, aki így nem tud munkába járni. További anyagi teher, ha például gyógyszerekre, speciális élelmiszerekre, gyógyászati segédeszközökre van szükség, akadálymentesíteni kell a lakást, autót. A védőnők tájékoztatást tudnak adni a különböző ellátási formákról, juttatásokról, támogatásokról. Kitértek arra, hogy a bentlakásos intézményi elhelyezést sokan nem preferálják, mert féltik a gyermeküket, pedig sokszor a szakembernek jobban teljesítenek, mint a szülőnek, tehát jobban is fejlődhetnek. Ám ezt erőltetni nem lehet, ez a család döntése.

Amikor megtudják a szülők, hogy probléma van a picikéjük egészségével, az felfoghatatlan fájdalom, sokk a számukra, amit fel kell dolgozniuk. Merjenek segítséget kérni! Erőt meríthetnek a családi szeretetből, összetartásból, segítségükre lehetnek különböző szakemberek (pl. pszichológus, lelkipásztor), akár a vallásos hit, továbbá egy olyan sorstársi vagy segítő közösség, ahol megértik őket, ahol jó energiákat, biztatást, reményt kapnak, mondták a védőnők, hozzátéve, hogy az érintett családoknak a társadalomtól sajnálattól mentes elfogadásra van szükségük, és hogy természetesen viselkedjenek velük.

Kohl Gyöngyi

Nyolc ASE sakkozó vesz részt az olimpián

Budapesten a BOK Sportcsarnokban rendezik szeptember 10. és 23. között a 45. nyílt és 30. női sakkolimpiát. A nyílt versenyen 198, a női versenyen 184 csapat vesz részt. A rendező Magyarország több csapattal képviselheti magát, így a nyílt és női versenyben három-három csapatot indít. Ennek köszönhetően sok tehetséges hazai sakkozó is lehetőséget kap. A témában Gosztola Istvánt, az Atomerőmű SE sakkszakosztályának vezetőjét kérdeztük.

– Kik képviselik a paksi színeket a világversenyen?

– A férfi „A” válogatott szövetségi kapitánya Ács Péter, asztalhoz ül Berkes Ferenc, aki eddig nyolcszor játszott sakkolimpián. A „B” csapatban Kozák Ádám és Papp Gábor, míg a „C” csapatban – ahol 25 év alatti játékosok fognak szerepelni – Krstulovic Alex játszik. A női „A” válogatott szövetségi kapitánya Fodor Tamás, csapatában két paksi versenyző található, Lázárné Vajda Szidónia, valamint a közelmúltban Dunaharaszti-ból Paksra igazolt Papp Petra.

– Az olimpia előtt a paksi sakkszobornál tartott sajtótájékoztatót a Magyar Sakkszövetség, majd edzőtábor következett. Milyen volt a hangulat?

– Az utolsó edzőtábort a női és a férfi csapat az Erzsébet Nagy Szállodában töltötte, csak egy-egy hiányzó volt mindkettőből. Rapport Richárd és a női első táblás Hoang Thanh Trang nem tudott eljönni, a többiek itt voltak. Azt mondták, hogy jól érezték magukat, és hasznos volt az edzőtábor. Megnyugtató vagy legalábbis fontos, hogy

Fotó: TelePaks

a legjobb csapatokat állítjuk ki. A férfi „A” keretben Rapporton kívül Lékó Péter, az orosz származású Szanan Vjacseszlavovics Szjugirov, Gledura Benjámín és Berkes Ferenc kaptak helyet, jelenleg ez a legjobb csapat. Még nem döntötték el a táblasorrendet, ezt az utolsó pillanatokig titokban tartják, nem biztos, hogy ilyen sorrendben ülnek asztalhoz. Ez egy nagy trükközés, mivel mindig négy játékos játszik, egy a tartalék, az ellenféltől függ, hogy lehet a legjobban optimalizálni az erőket.

– Hol tart most a magyar sakk a többi résztvevőhöz képest?

– Jelenleg a mieink a tizenegyedik a világranglistán. Van négy szuper erős csapat – USA, India, Kína, Üzbegisztán – és legalább tizenöt hasonló tudású, mint a miénk. A versenyt tizenegy forduló, svájci rendszerű verseny formájában rendezik, egy szabadnap van a hatodik fordulót követően. Sokszor az utolsó vagy az utolsó két-három fordulóban dől el az érmek sorsa, például a magyar férfi sakkválogatott a görögországi Porto Carrasban rendezett Európa-bajnokságon 2011-ben úgy lett bronzérmes, hogy a kilencedik, utolsó fordulóban 4-0-ra nyert a bolgár együttes ellen. Kovács József

Tisztújító közgyűlést tartott a Magyar Olimpiai Bizottság. Ismét a kétszeres olimpiai bajnok kajakozót, a Hungaroring Sport Zrt. elnök-vezérigazgatóját, Gyulay Zsoltot választották a szervezet élére, továbbra is az elnökség tagja lesz dzsúdós olimpiai bajnokunk, dr. Kovács Antal, alelnök maradt dr. Deutsch Tamás és dr. Wladár Sándor. A grémium tagja lett továbbá Bacsa Péter, dr. Baji Balázs, Berki Krisztián, Imre Géza, Fürjes Balázs, dr. Kamuti Jenő, dr. Kolbenheyer Zsuzsanna, Pálinger Katalin, Schmitt Pál és Szász Emese. A témában volt a TelePaks Televízió Lelátó című magazinjának vendége dr. Kovács Antal, aki kiemelte, hogy nagyon megtisztelő a Magyar Olimpiai Bizottság elnökségi tagjának lenni. – Nagyon jó ilyen környezetben tenni azért, hogy az olimpizmus minél erősebb legyen. Nagyon jó a szellemiség, az összetétel potens, ez egy jó hangulatú elnökség lesz – emelte ki. Hozzátette, erős visszajelzés számára, hogy a második legtöbb szavazattal került az elnökségbe. Beszélt arról is, büszkeséggel tölti el, hogy egy kevesebb mint húszezer lakosú városba olimpiákról és más világversenyekről érmeikkel, helyezésekkel térnek haza sportolók. – Ez is mutatja közösségünk erejét – húzta alá. A szeptember 11-i Lelátó visszánézhető a telepaks.net oldalon. (Fotó: TelePaks)

Paksi futball – igazán büszkék lehetnek a teljesítményre

Az Európa Konferencia Liga idei kiírásának rájátszásában a Mlada Boleslav elleni idegenbeli bravúrt (2:2) követően hazai pályán vereséget szenvedett a Paksi FC (0:3), így elmaradt a „csoda”, a csoportkörbe jutás. A mérkőzés után három nappal már az OTP Bank Ligában, hazai pályán győzték le az addig veretlen Puskást Bődéék a Fehérvári úton (2:1).

A csehországi döntetlent követően óriási érdeklődés és bizakodás fogadta a Fehérvári úton visszavágóra készülő zöld-fehéreket, a tét a Konferencia Liga csoportkörébe kerülés volt. Az első félidő igazolta a felfokozott várakozást. A Paksi FC feltolt védekezése és letámadása nem igazán ízlett a vendégeknek. Pontosan és látványosan játszott a Paks, azonban nem tudta góllá vagy gólokra váltani mezőnyfölényét, igaz, a cseheknek sem volt nagyobb helyzetük. Remivel mentek szünetre a csapatok. Az első negyvenöt percben a közönség igazán jól szórakozott és biztatta övéit, a pihenő alatt többen már a lehetséges csapatellenfeleket vizionáltak. Sajnos a második játékrész a realitások talajára rántotta az álmodozókat. Három perccel a szünet után Lamin Jawo jelezte, hogy a vendégek is komolyan gondolják a továbbjutást: 0:1 hidegzuhany a játék korábbi forgatókönyvéhez képest. Ezután nem sokkal Osváth Attila előtt adódott lehetőség, azonban rossz megoldást választott, ráadásul a Boleslav az ötvenötödik percben megduplázta góljai számát. Hiába próbált cserékkel frissíteni Bognár György, ezúttal Böde Dániel sem tudott segíteni (mint a kinti mérkőzésen). A csehek a végén még egyszer betaláltak, kialakítva ezzel a 0:3-as végeredményt. Összesítésben Mlada Boleslav – Paksi FC 5:2. A nemzetközi „kupaútúra” itt véget ért a Paks számára, de igazán büszkék lehetnek arra a teljesítményre, ami – az első meccset leszámítva – ezt a menetelést végigkísérte. Nem sok idő maradt a kesergésre, hiszen a kupabúcsú után három nappal az OTP Bank Liga hatodik fordulójában az addig veretlen Puskás Akadémiát fogadták a zöld-fehérek. Ráadásul Nagy Zsolték a firenzei döntetlent (3:3) követően csak büntetővel maradtak alul hazai pályán a nagynevű Fiorentinával szemben a Konferencia Liga rájátszásában. Talán elmondható, hogy így két csalódott csapat küzdelmére volt kilátás a mérkőzést megelőzően. A kezdősíp-

Fotó: Molnár Gyula

szót követően úgy tűnt, a csapatok igazolják a megállapítást: két kissé fáradtnak és enerváltnak tűnő csapat kezdte a játékot. Aztán Komáromi György a tizenötödik percben megszerezte a vezetést a vendégeknek, igazolva, hogy mégiscsak pontért, pontokért érkezett a Puskás Paksra. Az eredmény az első negyvenöt percben már nem változott. A pihenőt követően a hazaiak mestere, Bognár György pályára küldte Böde Dánielt és Osváth Attilát; a meccs képe szinte teljesen megváltozott. A szurkolók egy támadó, agilis Paksi FC-nek tapsolhattak a második félidőben. A feljavult teljesítmények közül is kiemelkedett Windecker József célratörő játéka. A középpályás először büntetőből volt eredményes az ötvenhatodik percben, majd a hatvanadik minutumban egy szemfüles találattal megfordította az állást. Támadásban maradtak a zöld-fehérek, és látszott, hogy a vendégek nem tudnak újítani, igaz, a

végén mindent megpróbáltak, de ez sem volt elég, így maradt az eredmény, a Paks győzött (2:1). A mérkőzés embere természetesen a két gólt szerző középpályás lett. – A második félidőt jól kezdtük, fordítottunk, uraltuk a mérkőzést, s bár a vége izgalmasan alakult megérdemelten nyertünk. A Konferencia Liga kiesés után különösen fontos volt ez a találkozó, és persze a győzelem – nyilatkozta a mérkőzést követően Windecker József. Legközelebb a Magyar Kupa harmadik fordulójában szeptember 15-én 15 órakor Mezőörsön vendégszerepel a PFC. A bajnokságban szintén idegenben szeptember 22-én 19 órakor Győrben lépnek pályára Bődéék. Hír még a csapat háza tájáról, hogy Ötvös Bence, Zimonyi Dávid és Kovácsik Ádám után Varga Roland is a Paksi FC-ben folytatja. A huszonnégyszeres válogatott támadó legutóbb a Sepsik OSK-ban futballozott.

Dallos Tibor

A Hivatásos Labdarúgók Szervezete ideai gáláján díjazták a 2023/2024-es szezon kiemelkedő teljesítményt nyújtó labdarúgóit. A hat kategória: a legjobb edző, a legjobb másodosztályban szereplő játékos, a legjobb 21 éven aluli játékos, a legjobb kapus, a legjobb mezőnyjátékos, valamint a legjobb külföldön játszó magyar játékos. A legjobb edző díját a Paksi FC vezetőedzője, Bognár György nyerte el. Kihirdették az idény legjobb tizenegyét is, melyben helyet kapott a paksi klubtól Kinyik Ákos és Windecker József, írta a paksifc.hu. Másik hír, hogy nemrégiben Tolna vármegye ünnepi közgyűlésén kitüntetést kapott mások mellett Haraszi Zsolt, a Paksi FC ügyvezetője. A Sipos Márton-díjat a klub példaértékű és sikeres vezetéséért, sportszakmai tudásáért és elkötelezettségéért vehette át, írta a tolnamegye.hu.

Találkozóra hívta a szurkolókat az ASE

Szurkolói ankétot tartott az Atomerőmű SE NB I/A csoportos férfi kosárlabdacsapata. A nyílt edzés után először az új játékosokat mutatták be, majd Gulyás Róbert szakosztályelnök elmondta, hogy a keret teljes, a felkészülési program elkészült.

– Nagyon fontosnak tartottuk, hogy meg erősítsük a magyar magot, és fontos volt, hogy megtartsuk a már itt lévő magyar játékosokat. Kostas Flevarakis személyében olyan edzőt szerződtettünk, aki nagy tapasztalattal rendelkezik, ismeri a magyar bajnokságot, a magyar játékosokat. Tanultunk az előző évek hibáiból, nagyobb hangsúlyt fektetünk a fizikai felkészítésre. Nem ismerjük még a többi csapat erősségét, ezért még nem helyezéskben gondolkodunk, hanem abban, hogy visszakerüljön az ASE az őt megillető helyre, a tradícióknak megfelelően szerepeljen a csapat. Nem lesz „B” csoportos csapatunk, nincs annyi játékos, hogy érdemes legyen elindítani, sok játékost máshova csábítottak, így kevesen maradtak – összegzett Gulyás Róbert.

Fotó: Molnár Gyula

Kostas Flevarakis megköszönve az érdeklődést azt mondta, olyan országból jött, ahol azok a csapatok érik el a nagy eredményeket, ahol komoly szurkolói támogatás

van. – Olyan csapatot szeretnék, amelyben olyan játékosok vannak, akik szeretnek kosárlabdázni, edzeni és a csapattársakkal is jól együttműködni. A pályán és a pályán kívül is egy csapatként kell működni, hogy a céljainkat elérjük. Minden egyes játékos nagyon fontos, ahogy minden egyes szurkoló, és az is, hogy együtt tudjunk maradni a jó és a rossz pillanatokban is – összegzett. Kiemelte: egy hónapja vagyok itt, és azt látom, hogy a stáb keményen dolgozik azon, hogy jól szerepeljünk, és remélem, a következő alkalommal, amikor találkozunk, tele lesz a csarnok.

Kovács Ákos csapatkapitány elmondta, hogy jelenleg kisebb vádlisérüléssel bajlódik, de reméli, hogy a rajtra rendbe jön. – A bajnoki rajtig három hétvégén hat meccsünk lesz, aminek elégnek kell lenni ahhoz, hogy összesziszolódjunk – húzta alá.

A szurkolói ankétról bővebb összefoglalót olvashatnak a telepaks.net oldalon, illetve láthatnak a TelePaks Televízió *Lelátó* című magazinjának szeptember 10-i adásában.

-kj-

 Gyertyaláng

**MÜLL-PATRIK
TEMETKEZÉS**

Irodavezető: Müller Pálné

7030 Paks, Szent István tér 7.

Tel.: 75/310-698, 75/314-597

**Paks Fehérvári és Kálvária u. temetőgondnokság:
75/310-698**

ÜGYELET: 0-24h Tel.: (30) 947-6346 • (30) 929-5609

Természetbarát vezetők találkozója

Pakson, Györkönyben és Kalocsán találkoztak a dunántúli természetbarát vezetők augusztus utolsó hétféjén. Bár Kalocsa nem Dunántúl, a rendező, a Tolna Megyei Természetbarát Szövetség azt gondolta, kihasználja az új Duna-híd aktualitását, és a találkozó mottójához (Think outside the box!) igazítja az ilyen rendezvényeken szokásos országjárás helyszíneit is. A találkozó a tanácskozások, szakmai beszélgetések mellett a kirándulások miatt is érdekes a résztvevőknek: mindig egy új szegletét ismerhetik meg a Dunántúlnak. Bár volt nemrég regionális találkozó Pakson, mivel a 2024-es találkozó társszervezője a paksi Demeter Egyesület volt, ez indokolhatta, hogy ismét ezt a környéket választották helyszínül. Nyilván az elsődleges látnivaló egy paksi, Paks környéki eseményen az atomerőmű. Ezen a

hétféjén a látogatóközpont hozta képbe a megyei természetbarát vezetőket. A nukleáris gyorstalpaló után Vincze Bálint a természetfotózásról, a hódokról tartott előadást. A paksi buszos villámvarosnézés természetesen szinte csak az organikus építészet példaira tudott koncentrálni. Része volt még a programnak: a kalocsai érseki múzeum és könyvtár, a pingált falak a tájházban és a vasútállomáson, a györkönyi kémény nélküli falu, a sárszentlőrinci/felsőrácegresi/borjádi híres emberes látnivalók (Petőfi Sándor, Lázár Ervin és Illyés nyomában), a borjádi söréttorony, a Csapókastély kertje. A rendezők csak egyetértéssel tudnak a paksi polgármesteri hivatal turisztikai, városmarketing és kommunikációs csoportjával, hogy Pakson és környékén egy hetet aktívan, változatosan el lehet tölteni.

-jé-

Fotó: Babai István/archív

Megfejtésével két jegyet nyerhet Bagdy Emőke előadására.

STEVE MARTIN FILMJE	MESTER-EMBER	OLASZ FOLYÓ	TALAJT ELSÍMÍT	AZON A HELYEN	RÓMAI 50	BELGA FOLYÓ	FELTUCAT TAGAS HELYSÉG	SINPÁR FÉRFINÉV	KOREAI LEVES	EL-PÁRTOL	BECÉZETT FÉRFINÉV
1											
GONDOZOTT					ÜGYETLEN						
MÁTKA					NŐI NÉV						
		OSZTRÁK FOLYÓ					ZENESZ. V. (GYÖRGY)				
		... CAPONE					AGNUS ...				
ALGÉRIAI KIKÖTŐ				SZÁRMAZÁS					KINAI FÉRFINÉV		
				TAGADÓ-SZÓ					AB OVO		
PAMUT-SZÖVET						ANGOL FÉRFIAK			TOVA		FRANCIA VÁROS
FÉM						DARÁLT			FEKETE LATINUL		
		RÁNC					SZOMJ-OLTÓ GUMI-DARABI				MÁLTAI AUTÓJEL KUKUCSKÁL
		PROG-RESSZÍV						FÉRFINÉV			
MÉTER	KONKÁV							ÜGYIRATOT KEZEL			
VALÓ	ALÁVALÓ				KÁRTYA-JÁTEK				MÓKUS		
SOMOGYI FÜRDŐHELY					RAJONGÓ				ANNO		
				TÉREL-VÁLASZTÓ			BECÉZETT FÉRFINÉV				
				ERŐD			AMELY				
GÁZLÓ-MADÁR	FOLYÉKONY GALLIUM VEGYJELE	SECUNDUM	SZLOVÁK VÁROS ZRINYI MIKLÓS		HAJÓFAR				A megfejtés egy paksi színházi előadás címe. A megfejtéseket szeptember 20-ig várjuk a 7030 Paks, Dózsa György út 51-53. címre, vagy emailben a paksihirnok@gmail.com-ra. A név mellé telefonszámot is kérünk. Előző játékunk nyertese: Halász Lászlóné		
ZEUSZ PAJZSA			SOMOGYI TELEPÜLÉS		OROSZ IGEN		JELENLEG				
ELVETVE KIKEL		HABITUS					LÁTTAM				

TEMETKEZÉS

Iroda, bemutatóterem:

*Paks, Kálvária u. 2.
(földhivattal szemben)*

Irodavezető:

*Noszkóné Szemenyei Eszter
0620/852-1520*

Készenlét 0-24h-ig:

0630/936-3255

www.anhurtemetkezes.hu

Hirdessen a Paksi Hírnökben!

Részletes tarifátáblázatunk megtalálható honlapunkon.

További információ:

+36 70/458-9809

Email: paksitv@paks.hu,
paksihirnok@gmail.com

TELEPAKS
MÉDIACENTRUM

WWW.TELEPAKS.NET